

ΕΘΝΙΚΟ ΚΑΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ,
ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ ΣΧΟΛΗ,
ΤΜΗΜΑ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ, ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗΣ ΚΑΙ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ,
ΤΟΜΕΑΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ

ΔΙΑΛΕΞΗ

του κυρίου

Κωνσταντίνου Πρώιμου

Δρ. Φιλοσοφίας

(Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο)

Με τίτλο:

**«Η φιλία ανάμεσα στον έρωτα και στην πολιτική
σύμφωνα με τον πίνακα Δαβίδ και Ιωνάθαν (1642) του
Rembrandt»**

Στο πλαίσιο του μαθήματος: «Σύγχρονη Φιλοσοφία Α': Φαινομενολογία,
Υπαρξισμός, Μεταμοντερνισμός»

(διδάσκων: Μάκης Κακολύρης)

Δευτέρα 22 Μαΐου 2017,

ώρα: 12.15, αίθουσα 637 (6^{ος} όροφος),
Φιλοσοφική Σχολή (Πανεπιστημιούπολη)

Περίληψη διάλεξης: Ο πίνακας του Rembrandt *Δαβίδ και Ιωνάθαν*, 1642, (73Χ61,5 εκ. Brebuis 511) βρίσκεται στη συλλογή του Κρατικού Μουσείου Hermitage στην Αγία Πετρούπολη της Ρωσίας. Το έργο απεικονίζει δύο βιβλικούς χαρακτήρες και ανταγωνιστές για το θρόνο του βασιλείου του Ισραήλ, τον Δαβίδ που τελικά κέρδισε το θρόνο και τον Ιωνάθαν τον γιο του Σαούλ, βασιλιά του Ισραήλ. Ο Δαβίδ και ο Ιωνάθαν έμειναν στην ιστορία για την παροιμιώδη τους φιλία και τον πλατωνικό τους έρωτα. Η στενή φιλική τους σχέση περιγράφεται στο βιβλίο του Σαμουήλ στην Παλαιά Διαθήκη. Για τον πίνακα του Rembrandt δεν υπάρχει συμφωνία ως προς την ταυτοποίησή του. Συγκεκριμένα, ο Gary Schwartz θεωρεί ότι το συγκεκριμένο έργο τέχνης απεικονίζει τον Δαβίδ και τον γιο του Ιωνάθαν, Μεμφιβοσθέ και ο Ernst Gombrich ισχυρίζεται ότι το έργο απεικονίζει τον Δαβίδ και τον γιο του, Αβεσσαλώμ, δίνοντας προφανώς έμφαση στην πλούσια κόμη που ο Rembrandt ζωγραφίζει για το πρόσωπο που είναι στην αγκαλιά του Δαβίδ. Η διαφωνία αυτή θα είναι το εφιαλτήριό μου. Δε θα διαφωνήσω με την άποψη των ιστορικών τέχνης ότι υπάρχουν στοιχεία μυστηρίου στην ταυτοποίηση των χαρακτήρων του πίνακα και με το παράδοξο που εισημαίνονται ότι ο πίνακας φαίνεται να εμπεριέχει πολλές

αναφορές σε όλη την ιστορία ζωής του Δαβίδ και όχι σε μια συγκεκριμένη ιστορία. Θα επιχειρήσω ωστόσο να συμπληρώσω μια ακόμα υπόθεση εργασίας με βάση την οποία ο γνωστός για τις στοχαστικές του απεικονίσεις ζωγράφος Rembrandt θέλησε με τον πίνακα αυτό να σκεφτεί το φαινόμενο της φιλίας όπως ορίζεται ανάμεσα σε δύο άκρα, στον έρωτα από τη μία πλευρά και στην πολιτική από την άλλη. Θα υποστηρίξω επίσης ότι στην περίπτωση του πίνακα αυτού όπως και σε άλλες περιπτώσεις στην ιστορία της τέχνης δεν είναι τα πραγματολογικά δεδομένα που καθοδηγούν την ερμηνεία του αλλά είναι η ερμηνεία που καθορίζει τα πραγματολογικά δεδομένα. Τέλος, η συνολική προσέγγιση στο πρόβλημα της φιλίας που σκηνοθετεί ο Rembrandt δίνει τη δυνατότητα στο θεατή να σκεφτεί το δύσκολο έως αδύνατο σύνταγμα που περιγράφεται από τον Jacques Derrida ως πολιτική της φιλίας.

